

Čtrnáct kněžských zastavení

Pane Ježíši Kriste, chceme meditovat nad tvým utrpením, které jsi snášel během křížové cesty na Golgotu, a současně se zamýšlet nad působením kněze ve farnosti.

Kněz je pro nás obrazem tebe, když s námi slaví mši svatou. **Zároveň je to člověk chybující jako my.** V evangeliu jsou kněží – představitelé židovské náboženské obce – lidmi, se kterými jsi vedl nejvíce sporů. Poukazoval jsi na jejich pokrytectví, lpění na vnějších předpisech. V pašijích figurují také jako ti, kdo tě nechali zatknout, iniciovali tvoje odsouzení a asistovali při tvém skonání.

Je tedy kněz v této křížové cestě křížující, nebo křížovaný?

Jsme my společně s Kristem ukřižováni, nebo se svým jednáním podílíme na důvodech jeho ukřižování?

I. zastavení: Ježíš odsouzen

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Soudy a žalování se snadněji vynášejí ústy, než když si člověk musí dát tu práci a formulovat je na papír. Tak či tak je snahou mnoha lidí přenést stížností odpovědnost někam výš, než se sebrat a snažit se vyřešit své pochybnosti nejdříve dialogem či diskuzí, přímou domluvou. A u kněze – tam je to zvláštní případ: na jedné straně je nepopíratelná autorita, na straně druhé je tu od toho, aby nám sloužil do roztrhání těla, ideálně podle našich představ. A co když jim neodpovídá? Je moc mariánský, nebo málo mariánský, má se k farníkům až příliš, či naopak příliš málo, mluví složitě, nebo příliš lidově, věnuje se křesťanské meditaci a jsou tedy pochybnosti o pravosti jeho víry, setkává se podezřele často s nekatolíky. Měl by předpokládat, vytušit, pochopit...

Pane, pomáhej nám dávat kněžím zpětnou vazbu přímo, z očí do očí, a ať jsme v tom citliví. Ať také věnujeme modlitbě za kněze alespoň tolik času, kolik ho strávíme jejich kritikou či posuzováním.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

2. zastavení: Ježíš na sebe bere kříž

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Mladý muž se rád modlil, a proto se rozhodl pro povolání kněze. Vystudoval bohosloveckou fakultu, prožil krásný obřad svěcení, primiční mši svatou a pak... Ocitl se ve farnosti, kde má najednou rozumět opravám budov, hospodaření, společensky reprezentovat farnost, jednat s památkáři, učit náboženství, umět to s dětmi i dospělými, lidmi nemocnými na těle i na duchu, hostit bezdomovce či je umět

vyprovodit z kostela, očekává se od něj denně moudrost v jednání i kázání, v neděli tři mše svaté... Den za dnem, rok za rokem. Když v kostele říká: *Pán s vámi*, jeho tělo má tvar kříže. Do důchodu nepůjde. Sloužit bude do úmru. Přáli bychom toto povolání i svému synovi, když se modlíme za kněžská povolání? A modlíme se za ně? Je toto povolání ve výsledku takové, za jaké se modlíme?

Pane, prosíme tě za nová kněžská povolání. Pomáhej církvi dávat kněžství takovou podobu, která bude odpovídat na potřeby naší doby.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

3. zastavení: Ježíš padá pod křížem

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Ze života farnosti: Potkají se dvě kajícnice ve frontě před zpovědnicí. Odbilo už půl.
„Kde je? Dávno tu měl být! A ten druhý, to je to samé!“ povídá jedna.
„Ale já mu to všechno řeknu, jak přijde! Jestli mně ujede autobus, tak ať si mě nepřeje!“ čertí se první.
„Tomuto aspoň můžeš něco říct, ale tomu druhému?“ mávne rukou první.
„Chvála Kristu,“ pozdraví obě.

Pane, pomáhej nám vidět v knězi tebe. Pro dnešní společnost už to není „velebný pán“. Je služebníkem všech, a právě proto k němu mějme úctu.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

4. zastavení: Ježíš se setkává se svou Matkou

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Může se kněz setkat se svojí matkou? Žije ještě? Má jej kdo obejmout? Znamená celibát vzdání se lidské blízkosti? Kristus bral děti do náruče a žehnal jim. A když kněz někoho vezme za ruku, pohladí jej, udáme ho?
Dnes už se nekřížuje. Máme jemnější způsoby, jak knězi znemožnit působení.
Zkusme si v době pandemické sami připomenout tuto bolest kněžského povolání tehdy, když potkáme na ulici blízkého člověka. Rádi bychom mu potřepali rukou, obejmuli ho, ale on ucukne, ustoupí. Z ohleduplnosti, pro jistotu, ze strachu – to je jedno.

Pane, pomáhej nám, abychom byli našim kněžím nablízku, aby vnímali, že jsou obklopeni farní rodinou.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

5. zastavení: Šimon pomáhá Ježíši nést kříž

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Už dlouhá desetiletí zažíváme praxi pravidelného stěhování kněží napříč Moravou. Přesto v nás hluboce zakořenila potřeba zas a znova si uzurpovat toho či onoho za svého kněze, mít ho jako toho jediného nejlepšího právě pro naše společenství. Závidět si své kněze navzájem, strachovat se a hořekovat nad blížící se výměnou. Při stále menším počtu kněží bychom se možná měli začít chovat zcela obráceně: přijímat za svého každého kněze, který se nám postaví do cesty: poslaného, odvolaného, zbloudilého, vyhořelého, moralistu i chybujícího.

Pane, pomáhej nám popadnout kříž, který si kněz nese, a kousek ho poponést, vzít za práci jako Šimon... Tak samozřejmě, jako nás učili pomoci babičce s nákupem.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

6. zastavení: Veronika podává Ježíši roušku

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Rouška je slovo, které v uplynulém roce nabylo na významu. Užíváme jej ale v jiné souvislosti, než jak jej známe z křížové cesty. VERA IKON – věrný obraz Kristovy tváře – našla Veronika na roušce, kterou Ježíši podala. Nám se naopak tváře pod rouškami a respirátory už rok ztrácí.

Co je to statečnost a kdo je silný ve víře? Ten, kdo jde koronaviru v ústrety a roznášení infekce mezi bezbranné spolubratry a spolusestry nepokládá za eticky komplikované? Nebo ten, kdo je ochoten na sebe vzít oběť sociální distance?

Jak se mají v takové situaci zachovat kněží? Mají se jakožto osoby setkávající se s mnoha lidmi stranit svých farníků, protože jsou pro ně rizikem? Nebo se mají především snažit zmírňovat jejich izolovanost právě setkáváním se a vysluhováním svátostí? Celý život zvali lidi do kostela, a najednou to mají farníkům rozmlouvat?

Veronika dokázala nalézt cestu. Udělala, co se nečekalo, a Kristu pomohla s rouškou.

*Pane, jediný kmen neviditelného viru prověřuje kvalitu našeho farního společenství.
Pomáhej nám v čele s našimi kněžími žít Veroničinu solidaritu.*

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

7. zastavení: Ježíš padá pod křížem podruhé

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Může kněze napadnout tváří v tvář farníkům: Tolik roků chodí každý týden do kostela, tolik kázání vyslechl či vyslechla, a nic! Nic! Místo aby se změnil či změnila, jen se

utvrzuje v tom, že má „papíry na nebe“, když se počítá mezi katolíky. Přitom dál terorizuje svoji rodinu, zatápí jiným farníkům, myslí si, že dobro se na světě může dít, jen pokud to on nebo ona řídí. Táhle ten či táhle ta zase v životě ničím nepřispějí k životu farnosti. Uznávají „modli se“, nikoli však „pracuj“.

Řekl bych i přísná slova, jenže ty, co svůj život reflektují, by to zarmoutilo a ti, co jsou si sebou jistí, se stejně nezmění. Mysleli by, že to říkám těm druhým.

Hledím do samých vážných tváří. Inspirují všechna ta kázání k radostnému křesťanství, nebo vedu společenství neurotiků?

Pane, vyprávění křížové cesty o tvých opakovaných pádech je pro nás inspirací k novým začátkům, protože ty jsi vstal, a ne jen z prachu cesty, ale i z mrtvých! Pomáhej nám, ať nepropadáme beznaději my ani naši kněží.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

8. zastavení: Ježíš potkává jeruzalémské ženy

Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,

(lid): *neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Ježíše vedli na smrt, s povykem, se zástupem lidí v zádech, zvědavců, mezi kterými se našli ti, jimž tato událost obrátila život naruby. Představa, která mrazivě kontrastuje s prázdnými ulicemi dneška. Ulicemi, ale i kostely, hospodami, postelemi hotelů. Koho v té prázdnotě evangelizovat?

Nestarejte se o mě, starejte se o budoucnost svých dětí, svých blízkých, dovedte je ke mně, do Božího království.

Osobujeme si kněze pro sebe, pro své společenství. Ale farnost, to není jen nedělní společenství, to je misijní území. Kristus se setkával se žrouty a pijany, prostitutkami a kolaboranty. To bylo trnem v oku těm, kdo mají v pořádku „papíry do nebe“. Dokážeme podpořit svého kněze, když hledá ztracené ovce třeba mezi zapáchajícími bezdomovci, nebo si myslíme, že je jen pro nás vyvolené? A co naše úsilí o evangelizaci? Stojatá voda v louži zapáchá, ale je také plná života!

Pane, pomoz nám žít křesťanství mezi lidmi hledajícími víru, aby nám nezbyly oči pro pláč.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

9. zastavení: Ježíš padá potřetí

Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,

(lid): *neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Kněz je ve farnosti obrazem Krista. Vnímá tuto zodpovědnost a poslání. Plyne z toho radost i tíže. Farníci k němu vzhlížejí, je jim vzorem. On sám si je ale vědom své nedokonalosti, jak mnoho schází k tomu, aby byl **věrným** obrazem Krista.

Že farníci žijí svoji víru vlažně, to je běžné. Ale kněz je takřikajíc náboženský profesionál. On by to všechno měl umět lépe. Jenže...

Pane, ty jsi i svatému Pavlovi řekl: „Stačí ti má milost,“ když prosil, abys ho zbavil ostnu nedokonalosti. Provázej milostí také naše kněze. Skrze své slabosti jsou nám blíží. Ať jsi oslaven i skrze ně!

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

10. zastavení: Ježíše svlékají ze šatů

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Ježíš byl ukřižován nahý. Bylo odhaleno jeho mužství. Evangelijní příběh ale odvrací v tomto okamžiku pozornost k jeho šatům a k jejich ceně. Jakou cenu ale mělo mužství Ježíše, Bohočlověka? Jakou cenu má mužství kněze, Kristofora – nositele Krista? Položme tuto otázku, chlapi, sobě. Pomáháme svému knězi, aby mohl zůstat chlapem, prožíval svoji víru jako muž, nebo ho necháváme napospas péči našich žen? Představuji si růžový ornát svého kněze smotaný v igelitce některého z vojáků odcházejícího s cigaretou prachem od Golgoty...

Pane, dej, ať rozvíjíme v naší farnosti společenství mužů, otců, manželů. Vždyť i my jsme kněžími ve svých rodinách.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

11. zastavení: Ježíš je ukřižován

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Kněz je jako Kristus na Golgotě obklopen hříšníky. Někteří mu nadávají a vysmívají se mu, jiní se kají a prosí ho, aby se za ně pomodlil, poskytl jim svátost smíření či pomazání nemocných...

Sv. Pavel řekl: Kdo stojí, ať si dá pozor, aby nepadl! Dej, ať se nepovažují za lepšího, než jsou ostatní, ať nespolehám na svoje vzdělání či příslušnost k té správné víře. Tvé milosrdenství je pro nás připraveno do posledního dechu (tvého i mého). Chlapi se milosrdenství nevzdávají, na milosrdenství nečekají; chlapi za ním krácejí, buší na dveře, řvou z kříže na Kříž.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

12. zastavení: Ježíš na kříži umírá

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Služba kněze vede někdy až k oběti největší: dát svůj život za své přátele, farníky i nenadálé hosty. Kdysi? Kdepak, i dnes! Vzpomeňme dubského faráře Cyrila Vrbíka zavražděného v roce 2002 či jezuitu Františka Líznu, který zemřel na koronavirus před několika málo dny. Všichni obyvatelé fary na Vyšehorkách byli pozitivně testováni. Možná že to byli všichni ti, které společnost odepsala a kterým poskytl domov. Teď už je on sám doma ve společenství s tebou, pane Ježíši.

Pane, dej, ať je život kněží inspirací pro mladé muže při volbě jejich životního povolání.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

13. zastavení: Ježíš snat z kříže

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Kněz z farnosti odvolán, kněz z farnosti přeložen. Část farníků je tomu ráda, část toho lituje – tak už to bývá. Každému je blízký jiný člověk, způsob jednání, kázání. Co když ale farnost byla jeho rodina, v níž si našel blízké lidi, s nimiž mohl sdílet radosti i starosti? Co když se mu stala domovem? Co když není každý kněz stavěný na to, aby se pořád stěhoval a budoval vztahy odznovu? Kdo z nás takto žije? Jsme spjatí s naším domovem, krajem, mentalitou lidí, a pokud máme zkušenost s tím, že jsme se přistěhovali: kolik let nám trvalo, aby to tady bylo pro nás „doma“?

Kněz by se neměl vracet do farnosti, z níž odešel, nebo jen velmi výjimečně. Nesvědčí to budování vztahů s novým duchovním pastýřem. Jak moudré a jak těžké – zejména v prvních měsících. Co jej čeká na novém působišti?

Okamžik, kdy Krista snímali z kříže, byl plný smutku. Kdo v té chvíli mohl tušit, že už klíčí velikonoční radost? Co když se knězi odchodem z farnosti dokonce uleví? Co když v odchodu klíčí nová radost, nové povolání?

Pane, dej nám nápaditost a citlivost v tom, jak vytvářet kněžím domov v naší farní rodině.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

14. Ježíš je uložen do hrobu.

*Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme ti,
(lid): neboť svým křížem jsi vykoupil svět.*

Pro Pána Ježíše Krista připravil obětavě svůj hrob Josef z Arimatie. Kde by měl nalézt místo svého posledního odpočinku kněz? V rodišti, kde už často nikoho nemá? V první

farnosti, kde ho měli rádi a kde byl plný sil, či v té poslední, kde museli farníci třeba i snášet jeho mrzoutství a být shovívaví nad tím, že se již opakuje a slábne mu paměť? Máme čas na modlitbu za kněze, kteří v naší farnosti působili, a vyhledáme třeba jejich hrob? Asi si vybavíme pátera Čížkovského, ale co další, málem bezejmenní dělníci Božího slova? U hrobu kardinála Tomáše Špidlíka na Velehradě můžeme číst: Věčnost vytvářejí vztahy, které nekončí.

Pane, dej, ať jsme vytrvalí v naší modlitbě za kněze.

Ukřižovaný Ježíši, (lid): smiluj se nad námi!

Závěr

Pane Ježíši, děkujeme ti, že máme mezi sebou kněze, tvého služebníka a správce Božích tajemství. Prosíme tě, dej mu věrnost a vytrvalost v tak svaté službě a nám živou víru, žes ho poslal ty. Učinils jej naším duchovním vůdcem: dej mu ducha moudrosti a rady; dej mu upřímnost otcovské lásky a nám dar úcty a oddanosti, ať pozorně nasloucháme jeho slovům. Vybral jsi ho z nás a pro nás, člověka, který se musí potýkat se slabostmi našimi i svými. Dej nám i jemu trpělivost a vzájemné pochopení. Dej mu zdraví pro jeho těžkou službu. Ať je naším dobrým pastýřem a přivede nás do nebe. Amen.

V březnu 2021 připravili kroměřížští chlapi